Dinas a Sir Abertawe

Cofnodion Cyfarfod y Grŵp Partneriaeth AoHNE Gŵyr

Canolfan Barham, Capel Mount Pisgah, Parkmill, Abertawe

Nos Lun, 25 Medi 2017 am 7.00pm

Yn Bresennol: Y Cynghorydd P Lloyd (Cadeirydd) fu'n llywyddu

Y Cynghorydd	**Y Cynghorydd**	
M C Child	P R Hood-Williams	

Aelod(au)	**Aelod(au)**	**Aelod(au)**
Roger Button	Stephen Heard	Barbara Parry
Rod Cooper	Sue Hill	David Tucker
Stephen Crocker	Hamish Osborn	Deborah Vine

Swyddog(ion)	
Chris Lindley	Gower AONB Team Leader
Jeremy Parkhouse	Swyddog Gwasanaethau Democrataidd
Mike Scott	Gower AONB Officer

Ymddiheuriadau am absenoldeb
Y Cynghorwyr: J P Curtice, L James a/ac A H Stevens
Aelodau: Gordon Howe a/ac Michael Lewis
Swyddog: P Meller

---

16 Croeso a Chyflwyniadau.

Croesawodd y cadeirydd bawb a oedd yn bresennol yng Nghapel Mount Pisgah a dechrau'r cyfarfod.

17 Datgeliadau o fuddiannau personol a rhagfarnol.

Yn unol â'r Côd Ymddygiad a fabwysiadwyd gan Ddinas a Sir Abertawe, ni ddatganwyd buddiannau.

18 Cofnodion.

Penderfynwyd cymeradwyo cofnodion cyfarfod blynyddol Partneriaeth AoHNE Gŵyr a gynhaliwyd ar 26 Mehefin 2017 fel cofnod cywir.

19 Materion sy'n codi o'r cofnodion.

Nid oedd unrhyw fater wedi codi.

20 Y Gronfa Datblygu Cynaliadwy Adroddiad.

Cyflwynodd Swyddog AoHNE Gŵyr adroddiad ar y Gronfa Datblygu Cynaliadwy. Amlinellwyd mai nod y gronfa oedd cefnogi prosiectau blaengar, cynaliadwy ac amgylcheddol sy'n cynnwys cymunedau lleol mewn Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol (AoHNE).

Nod y CDC yw datblygu a phrofi dulliau o gyflawni ffordd o fyw mwy cynaliadwy mewn ardaloedd gwledig o harddwch ac amrywiaeth naturiol gwych, a hynny mewn partneriaeth. Mae'r cynllun yn ceisio cadw a gwella nodweddion, y diwylliant, y bywyd gwyllt, y tirweddau, y defnydd o'r tir a'r cymunedau lleol. Mae cynnal lles cymdeithasol a dichonoldeb economaidd cymunedau hefyd yn nodau pwysig o'r cynllun.

Roedd y ceisiadau a gyflwynwyd ar gyfer grantiau bach sy'n llai na £3,000 neu grantiau mwy sy'n werth hyd at £25,000. Cafodd y ceisiadau dros £3,000 eu hasesu gan Banel Grantiau'r CDC, sef is-grŵp Grŵp Llywio Partneriaeth AoHNE.

Ychwanegodd fod Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau mai £55,000 oedd cyllideb CDC ar gyfer 2017/18. Ariennir 8 prosiect drwy gyllideb CDC ar gyfer 2017/18 ar hyn o bryd, ac mae 3 chais arall ar waith.

Roedd ffigur y cronfeydd sydd wedi eu neilltuo yn cynnwys ffi reoli DASA sef £5,500 (10%).

Cyfanswm yr arian sydd ar gael	£ 55,000.00
Cronfeydd sydd wedi eu neilltuo	£ 30,310.00
Cronfeydd sydd heb eu neilltuo	£ 24,690.00
Ceisiadau a ragwelir	£ 16,400.00

Cyfarfu'r Panel yn chwarterol er mwyn ystyried ceisiadau. Y dyddiadau arfaethedig ar gyfer 2017/18 oedd 9 Hydref 2017 (sesiwn hyfforddi); 11 Rhagfyr 2017 a 12 Mawrth 2018.

Penderfynwyd nodi cynnwys yr adroddiad.

21 Y Gronfa Datblygu Cynaliadwy (CDC) - Detholiad o Banel Grantiau'r CDC a Phanel Apeliadau'r CDC.

Penderfynwyd: -

1) Ethol y canlynol fel aelodau'r Panel Cronfa Datblygu Cynaliadwy: -

   Y Cynghorydd P Lloyd (Cadeirydd)
   Y Cynghorydd M C Child
   Y Cynghorydd L James

Y Cynghorydd A H Stevens
D Cole
K Marsh
P Thornton
D Vine

2) Ethol y canlynol fel aelodau Panel Apeliadau'r Gronfa Datblygu Cynaliadwy: -

Stephen Heard (Cadeirydd)
Y Cynghorydd J P Curtice
S Hill
S Crocker
A Baharie

22 Tirweddau'r Dyfodol Cymru - Egwyddorion Llywodraethu a diweddariad gan Grwp Gweithredu Adroddiad.

Cyflwynodd Arweinydd Tîm AoHNE Gŵyr Dirweddau'r Dyfodol Cymru - Egwyddorion Llywodraethu a diweddariad ar adroddiad y Grŵp Gweithredu.

Darparodd gefndir yr adroddiad 'Tirweddau'r Dyfodol: Cyflawni dros Gymru' yn dilyn Adolygiad Marsden. Ychwanegwyd, yn dilyn yr adolygiad, fod Gweithgor Tirweddau'r Dyfodol wedi'i sefydlu i archwilio'r argymhellion. Ystyriodd y Grŵp hefyd yr argymhellion yng nghyd-destun y ddeddfwriaeth newydd; Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 a'r dystiolaeth a ddarparwyd yn yr adroddiad agoriadol ar Gyflwr Adnoddau Naturiol.

Tynnwyd sylw at Adolygiad o Dirweddau'r Dyfodol, adolygiad gan y Gweithgor sy'n nodi cynnig newydd i dirweddau dynodedig fynd y tu hwnt i'w dibenion presennol sy'n ymwneud â chadwraeth a gwerth amwynderau. Nododd y dylai Tirweddau Dynodedig arwain rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy gan ddarparu buddion cyhoeddus a phreifat ehangach. Pwysleisiodd y cyfle, drwy weithio mewn partneriaeth, i sylweddoli potensial economaidd cymunedau ac i hyrwyddo twf gwyrdd a chydnerthedd ecosystemau drwy'r tirweddau hyn.

Ychwanegwyd bod ffordd newydd o weithio drwy drefniadau llywodraethu sy'n cynnwys amrywiaeth eang o fodelau cyflwyno a phartneriaeth â gweledigaeth gyffredin wedi'i chynnig. Awgrymwyd hefyd y dylai'r cyrff a'r partneriaethau sydd â chyfrifoldeb dros y Tirweddau Dynodedig weithio ar draws ffiniau gyda Cyfoeth Naturiol Cymru a phartneriaethau lleol i hyrwyddo eu gwerth cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd a'u defnydd cynaliadwy. Nododd yr adroddiad hwn y byddai angen partneriaethau newydd er mwyn denu adnoddau newydd ac i ddylanwadu ar fuddsoddiadau gan eraill. Pwysleisiodd y byddai'r ffordd newydd hon o weithio yn gofyn am newid ymddygiadol a sefydliadol.

Cafodd cynllun gweithredu 18 mis ar y camau cyntaf i wireddu'r cynnig ei gynnwys yn yr adroddiad. Cafodd ei rannu yn ôl yr elfennau canlynol:

- cydweithrediad a phartneriaeth;
- gweledigaeth a chyfeiriad;

- adfywio llywodraethu: gwella perfformiad ac atebolrwydd;
- blaengaredd mewn adnoddau; a
- datblygu lles a chydnerthedd.

Cynigodd yr Adolygiad o Dirweddau Dynodedig fodel arfaethedig ar gyfer datblygu polisïau cyhoeddus y dyfodol a drafftio deddfwriaeth ddatganoledig. Rhyddhaodd Llywodraeth Cymru ymgynghoriad dros yr haf - 'Symud Cymru Ymlaen' - rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy, sy'n ceisio barn ar ymagweddau rheoleiddio newydd wrth reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy yng Nghymru.

Amlinellodd yr adroddiad hefyd gyfres gytunedig o egwyddorion llywodraethu da. Darparwyd crynodeb o'r egwyddorion llywodraethu yn Atodiad 1.

Gofynnwyd i'r Grŵp Llywio adolygu egwyddorion llywodraethu da a nodwyd yn yr adroddiad ac argymhellwyd ei fod yn eu mabwysiadu wrth lywodraethu'r AoHNE.

Trafododd y Grŵp y canlynol: -

- Er bod sawl syniad da, roedd angen mwy o fanylder/dyfnder yn yr adroddiad;
- Gofyniad i'r Grŵp Llywio feirniadu ei hun yn erbyn egwyddorion yr adroddiad;
- Disgwyliadau Llywodraeth Cymru/Cyfoeth Naturiol Cymru a fyddai'n disgwyl i'r Grŵp Llywio wneud cynnydd mewn rhyw ffordd;
- Cymariaethau ag AoHNE/Pharciau Cenedlaethol eraill megis Dyffryn Gwy a Bannau Brycheiniog;
- Y Grŵp Llywio i fonitro cynnydd yn erbyn y Cynllun Rheoli;
- Archwilio arfer da mewn mannau eraill cyn gwneud penderfyniad;
- Datblygu a gweithredu gweledigaeth strategol ar gyfer yr ardal.

Nododd y Cynghorydd P R Hood-Williams, mewn perthynas â chyfreithlondeb, cyfranogiad a llais, fod cyfansoddiad y Grŵp Llywio yn gywir yn y CCB lle'r oedd gan bawb y cyfle i siarad a chodi materion. Dylai'r Grŵp Llywio felly drafod datblygu a rhoi gweledigaeth strategol ar waith ar gyfer yr ardal.

Cynigiwyd bod Gweithgor yn cael ei ffurfio er mwyn edrych ar y mater ymhellach.

Penderfynwyd ar y canlynol: -

1) Nodi cynnwys yr adroddiad.
2) Sefydlu Gweithgor i edrych ar y mater ymhellach ac i adrodd yn ôl yn y cyfarfod nesaf a drefnir;
3) Gweithgor i gynnwys yr aelodau canlynol - Steve Heard, Hamish Osborn, Steve Crocker a Keith Marsh.

23 Cymdeithas Genedlaethol Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol - Adborth o'r gynhadledd. (Llafar)

Nododd y Cadeirydd fod Cynhadledd Genedlaethol AoHNE wedi'i chynnal yn Winchester. Nododd mai'r thema drwy gydol y gynhadledd oedd gwneud pethau'n

wahanol yng ngoleuni'r toriadau cyni a Brexit, gyda sefydliadau'n gorfod gweithio mewn partneriaeth.

Roedd y gynhadledd yn ddigwyddiad gwych lle rhannodd teulu a phartneriaid AoHNE eu dysg. Ychwanegodd fod yna waith gwych yn cael ei gyflawni.

Amlygodd y prif siaradwyr ddiwylliant, a sut y mae'n annog ffyniant, gan gynnwys creu cymunedau cryfach a gwella lles. Yn ychwanegol, roedd Cronfa Dreftadaeth y Loteri (HLF) wedi ehangu proffil yr ymwelwyr ac wedi cynnal trafodaethau gyda phwyslais ar wneud tirwedd yn fwy canolog, gan ddarparu enghreifftiau o sut y mae hyn wedi'i gyflawni.

Roedd y gynhadledd yn rhwydwaith o bobl sy'n frwd dros AoHNE a nodwyd cyfleoedd i hyrwyddo rhagoriaeth sefydliadol, drwy rannu profiadau am sut i fynd i'r afael â nifer o faterion.

Cyfeiriodd y Cynghorydd M C Child at gais Dinas Diwylliant Dinas a Sir Abertawe a nododd, os yn llwyddiannus, dylai'r cyngor sicrhau bod yr AoHNE a'i phreswylwyr yn elwa. Ychwanegodd fod yr AoHNE mewn sefyllfa unigryw ac nid oes unrhyw AoHNE/Barc Genedlaethol wedi bod yn rhan o gais Dinas Diwylliant.

Trafododd y Grŵp Llywio'r canlynol: -

- Gwella cyfathrebiadau gan amlygu'r AoHNE;
- Gwneud pethau'n wahanol drwy wella cyfathrebiadau a hyrwyddo'r AoHNE, e.e. gwefannau, radio a chyfryngau cymdeithasol;
- Gwella arwyddion wrth fynedfa'r AoHNE ac ar yr M4 i hysbysu pobl leol ac ymwelwyr;
- Gwella'r wybodaeth sydd ar gael sy'n ymwneud â'r AoHNE, amlygu ei diben;
- Gwella cyfathrebiad Partneriaeth Tirwedd Gŵyr a hyrwyddo'i phroffil;
- Diffyg cefnogaeth ariannol i wneud gwelliannau;
- Newidiadau arfaethedig i gyllideb yr AoHNE.

Penderfynwyd nodi cynnwys yr adroddiad.

24 Aelodau'r Grwp Llywio.

Cynigiwyd y bydd Keith Marsh, Cyngor Cymuned Llandeilo Ferwallt yn cael ei gynnwys yn y Grŵp Llywio.

Penderfynwyd trafod y cynnig yn y cyfarfod nesaf a drefnir.

Daeth y cyfarfod I ben am 8.25 pm

Cadeirydd